

Indsatser til at øge søgning til og gennemførelse af EUD

LEDELSESRESUME

INDHOLD

1.	Indledning	3
2.	Hovedobservationer i de enkelte delanalyser	4
3.	Analysens hovedkonklusioner	9
3.1.	Forankring af målsætninger	10
3.2.	Information & vejledning.....	10
3.3.	Tryghed & forudsigelighed	11
3.4.	Attraktive EUD-forløb	13
3.5.	Fleksibel EUD	15
3.6.	Eksposering for praksis.....	16
3.7.	Målrettet 10. klasse	18
3.8.	Repositionering af EUD brand.....	19
4.	Metode og analytisk tilgang	21

1. Indledning

Erhvervsuddannelsesreformen fra 2014 opstiller fire overordnede målsætninger:

- Mindst 25 pct. skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. og 10. klasse i 2020 og 30 pct. i 2025
- Flere elever skal gennemføre en EUD (frafaldet skal reduceres)
- Erhvervsuddannelserne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige som muligt
- Elevernes trivsel og aftagernes tilfredshed skal øges

Der er et udbredt politisk ønske om, at der skal være flere faglærte i Danmark og en tilsvarende stigende bekymring for den lave aktivitet på erhvervsuddannelserne. Målsætningerne fra erhvervsuddannelsesreformen om øget søgning direkte fra grundskolen og reduceret frafald ser således ikke ud til at blive realiseret.

Regeringen og Dansk Folkeparti blev med *Aftale om finansloven for 2018* enige om fortsat at følge udviklingen på området tæt og evt. iværksætte yderligere initiativer for at styrke erhvervsuddannelserne. Regeringen har derfor besluttet at igangsætte en analyse af erhvervsuddannelsesområdet.

I forlængelse heraf er formålet med denne analyse at:

- **Kortlægge** praksis, indsatser og rammevilkår, herunder økonomiske incitamenter i forhold til søgning, tilgang og gennemførelse på EUD.
- Identificere mulige løftestænger, indsatser og best practice-tiltag, der kan **øge søgning, tilgang og gennemførelse på EUD**
- Bidrage med viden om kommunernes brug og erfaring med **forskellige 10.-klassestilbud**
- Belyse, hvad forskellige kommunale **10. klassetilbud betyder for uddannelsesvalg, fagligt niveau og gennemførelse** af ungdomsuddannelser, herunder EUD.

Der er gennemført en kortlægning af kommunernes og erhvervsskolernes praksis, indsatser og rammevilkår, herunder økonomiske incitamenter, i forhold til søgning, tilgang og gennemførelse på EUD, som bl.a. bygger på caseinterviews med knap 300 personer fra erhvervsskoler, grundskoler, kommuner og 10. klasse, interviews med eksperter, eksisterende undersøgelser mv.

I tillæg til kortlægningen er analysens fokus på løftestænger til øget søgning, tilgang og gennemførelse inden for rammerne af det frie uddannelsesvalg samt de principper for adgangs begrænsninger til ungdomsuddannelserne, der ligger i den nuværende lovgivning, og som er en konsekvens af nyligt vedtagne reformer på både det gymnasiale område og erhvervsuddannelsesområdet. Det bemærkes, at der parallelt med denne analyse er udarbejdet en kortlægning af eksisterende viden på området fra forskning, tidligere undersøgelser mv.

I dette ledelsesresume gennemgås hovedobservationerne fra kortlægningen af praksis, rammer og incitamenter i forhold til søgning og gennemførelse på EUD i de gennemførte delanalyser af henholdsvis i) erhvervsskolerne, ii) kommunerne, iii) grundskolerne og iv) 10. klasse. Med afsæt i kortlægningen gennemgås de identificerede indsatsområder og underliggende løftestænger til at øge søgning, tilgang og gennemførelse på erhvervsuddannelserne. Uddybning heraf kan findes i den fulde afrapportering af analysen samt appendix hertil, *jf. nedenfor*.

Figur 1 – Afrapportering

Leverancer	Format
Ledelsesresume: Opsummering af 8 indsatsområder samt underliggende løftestænger til at øge søgning og gennemførelse på EUD	Notat
Af rapporteringsrapport: Fuld af rapportering af indsatsområder, løftestænger og underliggende observationer og analyser samt redegørelse for metode	Slides
Appendix 1-3: Dokumentation af svar fra surveys, registerdata, bagvedliggende beskrivelser af nøgletal og indsatser i casekommuner mv.	Slides & notat

2. Hovedobservationer i de enkelte delanalyser

Analysen bygger på **fire delanalyser** af hhv. 1) erhvervsskolerne, 2) kommunerne, 3) grundskolen og 4) 10.klasse. Der er anvendt en række dataindsamlingsmetoder på tværs af de fire delanalyser, hvilket er nærmere beskrevet i afsnit 4 i indeværende ledelsesresumé og uddybet i den underliggende fulde afrapportering.

I det følgende opsummeres hovedobservationer fra hver af de fire delanalyser. Disse er yderligere uddybet i den underliggende fulde afrapportering.

Delanalyse 1 – Erhvervsskoler

Analysen af erhvervsskolernes praksis for at styrke henholdsvis søgning, tilgang og gennemførelse på uddannelserne er gennemført med fokus på at afdække, dels hvordan den enkelte skole arbejder med indsats på et strategisk niveau, dels hvordan skolens undervisere og vejledere arbejder i praksis i den direkte relation med eleverne.

Desuden afdækkes skolernes eksterne aktiviteter og samarbejder med bl.a. folkeskoler, andre erhvervsskoler og erhvervslivet om at skabe søgning, tilgang og gennemførelse på uddannelserne. Analysen tager afsæt i desk research af erhvervsskolernes handlingsplaner for øget gennemførelse samt tilgængelige registerdata og eksisterende viden på området. Dertil er indhentet et omfattende kvalitativt datamateriale i form af interviews med undervisere, vejledere, uddannelsesledere/-chefer direktører og markedsføringsmedarbejdere på udvalgte erhvervsskoler inden for eller i nærhed af ti udvalgte casekommuner, *jf. afsnit 4 Metode og analytisk tilgang*. Desuden er forældre til elever på erhvervsskolerne interviewet for at belyse drivkræfter og barrierer i forhold til søgning og gennemførelse.

Interviews med de forskellige aktører på erhvervsskolerne viser, at rekruttering, branding og markedsføring tildeles stadig større strategisk og ledelsesmæssig opmærksomhed samt ressourcer på erhvervsskolerne. Særligt på større skoler afspejler fokus på rekruttering og markedsføring sig i specifikke organisatoriske enheder, bl.a. med kontakcentre og udgående studievejledere, der varetager henvendelser fra mulige kommende elever og andre relevante aktører i relation til søgning.

Skolerne har generelt stort fokus på at styrke rekrutteringen af den unge målgruppe ved bl.a. at forsøge at skabe attraktive ugemiljøer og at forsøge at styrke viden om EUD blandt de unge og deres forældre. Et attraktivt ugemiljø er ifølge erhvervsskolerne kendetegnet ved såvel fysiske som sociale rammer, der inviterer til socialt samvær og faglig udfoldelse. Desuden er erhvervsskolernes opmærksomhed rettet mod ressourcestærke elever – for hvem EUX bl.a. kan bruges i rekrutteringsindsatsen. I rekrutteringsstrategien målrettet den ressourcestærke gruppe lægges der bl.a. vægt på at formidle om fremtidsmuligheder med en erhvervsuddannelse – at EUD/EUX ikke *lukker* men *åbner* døre.

For så vidt angår erhvervsskolernes arbejde med at understøtte fastholdelse – og dermed på sigt elevernes gennemførelse – viser analysen, at den gode fastholdelsesindsats både involverer trivselsfremmende og faglige tiltag, herunder undervisningsdifferentiering. Erhvervsskolernes indsats i forhold til fastholdelse omfatter en række indsatser fra specialpædagogisk støtte målrettet elever med faglige udfordringer til brug af digitale undervisningsmetoder, der tillader niveauinddeling af undervisning til elever med forskellige forudsætninger. Det kendetegner dog samtidig erhvervsskolernes praksis for undervisningsdifferentiering, at underviserne – ifølge erhvervsskolerne selv – mangler inspiration samt prioriterede ressourcer til at styrke indsatserne.

Erhvervsskolerne giver generelt udtryk for at have et øget fokus på fagligt stærke elever, både i rekrutterings- og fastholdelsesøjemed, men har samtidig stor opmærksomhed på elever med færre faglige, sociale og personlige ressourcer, herunder især hvordan denne elevgruppes gennemførelse kan understøttes. Skolerne peger på, at elevgruppen kan imødekommes i endnu højere grad, hvis mulighederne for at tilbyde mere fleksible og differentierede grundforløb udvides. Ifølge erhvervsskolerne kan det konkret bestå i at udvide mulighederne for supplerende undervisning på GF2. Desuden spiller GF1 ifølge erhvervsskolerne en vigtig rolle i en tidlig indsats mod frafald i form af tidlig faglig opkvalificering samt etablering af et tilhørsforhold mellem eleven og skolen, hvilket ifølge erhvervsskolerne kan komme flere til gode, såfremt GF1 udbygges til flere elever end de, der kommer direkte fra 9. eller 10. klasse. Det vil i givet fald være nødvendigt at sikre en konsistent, afgrænset rekruttering og selektion af den udvidede elevgruppe, som optages på GF1. Fx kan UU (Ungdommens Uddannelsesvejledning) inddrages til at foretage vurderingen af ansøgere ud fra faste vurderingskriterier.

Kortlægningen af erhvervsskolernes erfaringer med EUX tegner samlet set et billede af, at erhvervsskolerne tillægger EUX et stort potentiale i forhold til at tiltrække fagligt stærke elever og således styrke kvaliteten i erhvervsuddannelserne. Tiltrækningen af de fagligt stærke elever kan bl.a. ske gennem mere kvalificeret vejledning om EUX samt et markedsføringsfokus på EUX som værende et konkurrencedygtigt alternativ til øvrige gymnasiale uddannelser. Indfrielsen af potentialet i EUX vurderes samtidig at bero på, at nye elever får et retvisende billede af det faglige niveau i uddannelsen, så de ikke bliver negativt overraskede over de høje faglige krav, de møder.

EUX er stadig under implementering på mange erhvervsskoler og giver bl.a. anledning til logistiske udfordringer i planlægningen af undervisningen. Potentialet vurderes således ikke fuldt ud indfriet på nuværende tidspunkt.

Undersøgelsen af erhvervsskolernes samarbejde med andre aktører viser, at skolerne især har opmærksomhed rettet mod folkeskolerne i direkte forlængelse af reformens øgede fokus på rekruttering af den unge elevmålgruppe. Erhvervsskolerne har generelt kontakt til folkeskolerne og samarbejder om eksempelvis brobygningsforløb og valgfag. Skolerne påpeger imidlertid, at der er et markant behov for en tættere kontakt og en større kontinuitet mellem folkeskolens og erhvervsuddannelsens undervisningsformer samt -indhold, hvilket uddybes under delanalyse 3 – grundskolen.

Delanalyse 2 – Kommuner

Analysen af kommunernes betydning for søgning og gennemførelse på erhvervsuddannelserne fokuserer på kommunernes organisering og incitamenter, strategiske tilgang til området samt udmøntning af selvsamme, herunder bl.a. de nationale mål. Med afsæt i desk research og ekspertinterviews baserer analysen sig i vid udstrækning på en lang række interviews i de ti casekommuner samt inddragelse af yderligere desk research, registerdata mv.

For så vidt angår organisering, viser de gennemførte interviews i de ti casekommuner, at der eksisterer begrænset variation i den måde, som forvaltningerne er organiseret på. Forskellene observeres på to parametre. Det *første* forhold omhandler, hvorvidt kommunen har egen UU-funktion eller deler UU med andre kommuner, hvilket imidlertid ikke vurderes i sig selv, at være afgørende for kommunens indsats rettet mod de nationale EUD-mål. Det *andet* er, hvorvidt kommunen har en eller flere dedikerede medarbejdere til at skabe bro mellem grundskolen og erhvervsuddannelserne samt erhvervslivet. Det er vurderingen, at dedikerede medarbejdere til at understøtte samarbejde omkring praksisfaglighed kan have en væsentlig positiv betydning for kommunernes evne til at arbejde målrettet og effektivt mod EUD-målene. Dette uddybes under delanalyse 3 – grundskolen.

På baggrund af interviews i kommunerne er det vurderingen, at økonomiske incitamenter og statslige målsætninger, ikke er væsentlige drivende faktorer for kommunernes målsætninger, strategier og indsats rettet mod øget søgning eller gennemførelse af EUD (som i øvrigt varierer mellem kommuner, *jf. nedenfor*). Kommunerne har intet direkte økonomisk incitament til at søge at få flere unge på erhvervsskole fremfor gymnasiale uddannelser (andre end EUX) eller omvendt, idet den umiddelbare budgetmæssige effekt er den samme, og der følges fra centralt hold ikke op på den enkelte kommunes bidrag til opfyldelsen af de nationale mål. I de fleste kommuner forklarer ledere på strategisk niveau, at der er andre faktorer, der driver deres beslutninger om målsætninger og indsats på området. Det er i højere grad erhvervs sammensætning, institutionslandskab og den lokale demografiske udvikling, der er drivende for de kommunale strategier på området, hvor kommunerne fx arbejder for at sikre kvalificeret faglært arbejdskraft til lokale virksomheder, at øge andelen af unge, som uddanner sig inden for områder med lokale beskæftigelsesmuligheder for at modvirke fraflytning eller for at sikre, at lokale uddannelsesinstitutioner løbende har et tilstrækkeligt elevgrundlag til at opretholde driften. Disse hensyn kan i visse tilfælde dog modarbejde hinanden indbyrdes.

Interviews viser, at der er variation i kommunernes tilgang til og fokus på EUD. Hvad angår strategi, mål og strategisk udmøntning, vurderes det på baggrund af interviews med kommunerne, at der er en positiv sammenhæng mellem tilstedeværelsen af i) klare målsætninger, ii) tilstedeværelsen af en strategisk tilgang til området og iii) kommunalforvaltningens involvering i arbejdet med initiativer helt eller delvist rettet mod at øge søgningen til EUD. En sammenholdelse af kvalitative vurderinger af kommunernes strategiske arbejde med udviklingen i søgetal over de sidste fem år indikerer yderligere, at klare mål og strategier har betydning for en positiv udvikling i søgningen til EUD.

Angående barrierer viser interviewene med kommunerne, at hverken statslig regulering eller finansieringsmodeller hæmmer kommunernes arbejde med at bidrage til opnåelse af EUD-målsætningerne. Det påpeges dog af en lang række interviewpersoner i kommunerne, at det frie uddannelsesvalg betyder, at mulige kommunale løftestænger begrænser sig til initiativer rettet mod de unges præferencer og perception af EUD.

Hvad angår gennemførelsen på EUD, anser de interviewede kommuner det i høj grad som erhvervsskolernes ansvar at sikre dette, idet det kommunale myndighedsansvar ophører, når den unge bliver indskrevet på en ungdomsuddannelse. Kommunerne har generelt ikke initiativer rettet mod at sikre gennemførelsen for elever på EUD.

Delanalyse 3 – Grundskole

Analysen af grundskolernes indsats for at forberede elever til et bredere uddannelsesvalg er gennemført med fokus på at afdække, hvordan grundskolerne i dag arbejder med praksisfaglighed, uddannelsesafklarende aktiviteter og vejledning. Praksisfaglighed forstås som elevernes 1) praktiske færdigheder og kreativitet; 2) arbejdskendskab, arbejdspladsfærdigheder og virkestrang; 3) værkstedsfærdigheder; 4) færdigheder i at kunne skifte perspektiv mellem del og helhed; 5) færdigheder i at kunne anvende teorier i praksis. Analysen er foretaget med udgangspunkt i desk research, ligesom der er gennemført en survey blandt pædagogiske udskolingsledere. Dertil er indhentet et omfattende kvalitativt datamateriale i form af gruppe- og enkeltinterviews med aktører i udskolingen, samt telefoninterviews med forældre til elever i de ti casekommuner.

På tværs af de besøgte skoler arbejder lærere med alternativer til den traditionelle tavleundervisning i udskolingen, fx gennem problemorienteret undervisning, fordybelsesdage/uger, virksomhedssamarbejder, emneuger og valgfag. De praksisrettede initiativer giver i udgangspunktet en mere varieret skoledag, men analysen viser, at de praksisfaglige elementer i undervisningen i mindre grad kobles til uddannelsesvalg på grund af manglende ideer, didaktik og viden om EUD blandt lærerne. Praksisfaglighed i undervisningen bliver dermed ikke automatisk en anledning til at tale om erhvervsuddannelser. Samtidig oplever skolerne, at de faglige mål og afgangsprøven sætter rammer for undervisningens tilrettelæggelse, som modvirker fokus på praksisfaglighed.

Udbyttet af introduktionskurser varierer alt efter, hvordan de er organiseret. På baggrund af interviews med lærere, ledere og UU-vejledere vurderes det, at udbyttet bliver højere, når elever kan vælge, hvilken EUD-indgang de ønsker at besøge, når der er et samarbejde mellem grundskole, UU og erhvervsskole om dagene, samt når dagene er tilrettelagt, så de giver eleverne indblik i undervisningen, uddannelserne og beskæftigelsesmulighederne. Omvendt får eleverne et meget begrænset udbytte, når besøgene ikke er veltilrettelagte, og når de ikke har mulighed for at vælge EUD-indgang¹. Lærere og ledere på flere skoler, UU-vejledningen m.fl. peger alle på, at et bedre samarbejde med erhvervsskolerne, fx systematisk anvendelse af kommunalt udviklede undervisningsforløb og introduktionskurser, vil kunne øge søgning ved at flere elever får et positivt indtryk af erhvervsuddannelserne og en karriere som faglært, og at deres øje dermed i højere grad åbnes for EUD op til, at de skal træffe deres uddannelsesvalg. I de nuværende rammer er samarbejdet ofte begrænset til den konkrete introduktionsdag.

Uddannelse og Job er et timeløst emne, som blev indført på alle grundskolens trin med folkeskolereformen i 2014. Emnet har et uddannelsesafklarende sigte. (se <https://www.emu.dk/omraade/gsk-l%C3%A6rer/ffm/uddannelse-og-job> for en yderligere beskrivelse af emnet). Undersøgelsen viser, at emnet er enten integreret i fag eller ligger selvstændigt i skemaet, fx som emneuge. Emnet varetages typisk af klassens kontaktlærer, dansklærer eller samfundsfaglærer. Samlet set viser interviews på de besøgte skoler, at Uddannelse og Job i mange tilfælde ikke har et særskilt fokus på at informere og vejlede om erhvervsuddannelser. Dette gælder i særdeleshed, når emnet er integreret i et fag og afholdes af en enkelt lærer. Når UU varetager Uddannelse og Job har emnet et mere strategisk og fokuseret sigte på erhvervsuddannelser, men efterbehandlingen i undervisningen kan blive udfordret. I en række af de besøgte kommuner har skoleforvaltningen valgt at gå en anden vej og udvikle færdige Uddannelse og Job-forløb, som skoler kan anvende i samarbejde med UU.

På tværs af grundskolerne opleves det, at fagligt stærke elever ikke udfordres tilstrækkeligt på deres uddannelsesvalg, men at en mere praksisfaglig undervisning i alle fag ville kunne guide flere stærke elever mod EUD. Enkelte skoler har gjort sig gode erfaringer med udvikling af undervisningsforløb til valgfag og udskolingslinjer med EUD-lærere, som giver mulighed for, at alle elever bliver udfordret på deres uddannelsesvalg i undervisningen.

Delanalyse 4 – 10. klasse

¹ Erhvervsuddannelserne er inddelt i fire hovedområder: 1) Omsorg, Sundhed og Pædagogik; 2) Kontor, Handel og Forretningsservice; 3) Fødevarer, Jordbrug og Oplevelser; 4) Teknologi, Byggeri og Transport. Når en elev optages på Grundforløb 1, vælger eleven hovedområde (også kaldet indgang). Først på Grundforløb 2 vælges den konkrete erhvervsuddannelse som eleven ønsker at tage. Se mere på ug.dk – uddannelser til unge

Analysen af brugen og betydningen af 10. klasse har haft til formål at afdække, hvordan de forskellige typer af 10.-klassestilbud bliver brugt, og hvilken betydning de har for elevernes videre uddannelsesvalg, herunder EUD, samt deres personlige, faglige og sociale forudsætninger for at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse, herunder EUD.

Analysen er foretaget med udgangspunkt i desk research om betydningen af 10. klasse og de uddannelsesafklarende elementer, der er en del af 10. klasse. Analysen omfatter en registeranalyse af data om 10.-klasseselever fra Danmarks Statistik, STIL og kommunerne, herunder om brugen af EUD10 og 20/20-ordningen². Der er gennemført en survey blandt skolechefer om kommunernes brug og organisering af 10. klasse. Endelig er der indhentet et omfattende kvalitativt datamateriale i form af gruppe- og enkeltinterviews med aktører i forskellige 10.-klassestilbud i de ti casekommuner samt gennem telefoninterviews med forældre til 10.-klasseselever.

Analysen af brugen og betydningen af 10. klasse viser, at kommunerne typisk benytter almen 10. klasse, organiseret som 10. klasse på en folkeskole eller i et 10. klassecenter. To tredjedele af kommunerne har elever i EUD10-klasser. Disse er typisk organiseret med beliggenhed på en erhvervsskole efter driftsoverenskomst, på ungdomsskole eller som en del af et 10. klassecenter. En femtedel af kommunerne bruger 20/20-ordningen, der består af 20 uger i folkeskolen efterfulgt af 20 uger i en erhvervsuddannelses grundforløb. Derudover benytter kommunerne i mindre omfang også andre typer af 10. klassetilbud, fx 10. klasse i ungdomsskolens heltidsundervisning og andre specialiserede tilbud.

Analysen viser, at det er de færreste kommuner (7 pct.), der har beskrevet kvantitative eller kvalitative målsætninger på 10. klasseområdet. De fleste 10. klassetilbud, som er interviewet til undersøgelsen, opererer ligeledes ikke med beskrevne målsætninger for hvor mange elever, de ønsker bliver uddannelsesparate i løbet af 10. klasse.

Kvalitative interviews med forskellige 10.-klassestilbud i de 10 casekommuner viser, at mængden af uddannelsesafklarende og praksisrettede elementer, samt graden af samarbejde mellem 10.-klassestiltuddene og ungdomsuddannelser og erhvervsliv, er kendetegnet af stor variation.

Alle de interviewede EUD10 og 20/20-tilbud beskriver gode erfaringer med den øgede mængde af praksisrettet undervisning inkl. brobygning, og de fremhæver det tætte samarbejde med erhvervsuddannelserne som den klare styrke ved ordningerne, og som det, der øger sandsynligheden for, at eleverne vælger EUD. Registeranalysen viser samtidig, at elever, der går på EUD10 eller 20/20, har en stigende tilbøjelighed til at påbegynde en erhvervsuddannelse efter 10. klasse, sammenlignet med elever, der tager en almen 10. klasse, uanset om den er placeret på en folkeskole eller en erhvervsskole. Det er i denne sammenhæng væsentligt at påpege, at elever på EUD10 og 20/20 må antages at have foretaget en forudgående selektion af EUD gennem deres valg af en erhvervsrettet 10. klasse-type. Dette forhold kan der ikke tages forbehold for i registeranalysen. Samtidig indikerer kvalitative interview dog, at de elementer, der er obligatorisk indhold i EUD10 og 20/20 (øget brug af brobygning, tæt samarbejde med erhvervsskoler etc.), også er virkningsfulde i andre typer af 10. klasser, hvilket må styrke antagelsen om, at EUD10 og 20/20 øger sandsynligheden for søgningen til EUD.

For de interviewede erhvervsskoler med driftsoverenskomst eller 10. klassecentre, som både udbyder EUD10 og almen 10. klasse, gælder de gode erfaringer med praksisrettede aktiviteter og tæt samarbejde med erhvervsuddannelserne både for EUD10-klasserne og de almene 10. klasser. Her vælger man typisk også at benytte mere brobygning end den obligatoriske uge. De interviewede kommunale ungdomsskoler fortæller i overvejende grad om lignende gode erfaringer med samarbejde om brobygning etc.

Interviews med ledere og lærere fra almene 10. klasser på folkeskoler, frie grundskoler og efterskoler tegner et billede af, at brugen af uddannelsesafklarende og praksisrettede elementer i disse typer tilbud ofte begrænser sig til det

² EUD10 er et erhvervsrettet klasseforløb som kommunerne er forpligtet til at tilbyde elever, der er motiveret for en erhvervsuddannelse, men ikke opfylder adgangsforudsætningerne eller er usikre på, om en erhvervsuddannelse er rette valg. EUD10-forløbet indeholder 20 ugers obligatorisk undervisning i dansk, matematik, engelsk og obligatorisk selvvalgt opgave, seks ugers obligatorisk brobygning til en erhvervsrettet ungdomsuddannelse og 14 ugers valgfri del med fag og elementer, der introducerer til hovedområderne inden for EUD.

20/20-ordningen er en kombineret 10. klasse og første del af erhvervsuddannelsens grundforløb. Undervisningen skal tilrettelægges således, at eleverne efter det kombinerede skoleår har afsluttet såvel 10. klasse som grundforløbets 1. del fuldt ud.

obligatoriske niveau. Samtidig beskriver de et mere sporadisk og begrænset samarbejde med ungdomsuddannelserne; typisk i form af det lokale gymnasium uden tilsvarende samarbejde med EUD eller andre ungdomsuddannelser. Der er i registeranalysen ikke fremkommet indikationer på, at 10. klasse på en folkeskole påvirker sandsynligheden for at vælge en erhvervsuddannelse.

De kvalitative interview med ledere og lærere af 10. klassestilbud samt med forældre til 10. klasseelever afdækker, at der på tværs af 10. klassetilbuddene er et tydeligt fokus rettet mod at styrke eleverne fagligt i løbet af 10. klasse. Registeranalysen viser, at der generelt sker en positiv udvikling i elevernes faglige niveau i matematik og dansk hos de elever, der gentager folkeskolens afgangsprøve i 10. klasse. Elever, der går i 10. klasse på EUD10, udviser en signifikant positiv udvikling i deres faglige niveau i matematik. Registeranalysen viser samtidig, at det at tage 10. klasse som EUD10 eller 20/20 ikke har signifikant effekt på, om eleverne rykker sig fra ikke at opfylde adgangskravet på 02 i dansk og matematik til at opfylde det, sammenlignet med andre 10. klassetyper. Sandsynligheden for at opnå adgangskravet til EUD på 02 i dansk og matematik er signifikant lavere for elever, der tager en almen 10. klasse på folkeskole, end for elever med samme karakteristika, der tager et andet 10. klassetilbud.

Det vurderes, at en erhvervsretning af 10. klasse, inklusive efterskolernes 10.-klassestilbud, kan være hensigtsmæssig, hvis der ønskes en øget overgang fra 10. klasse til EUD. Samtidig vurderes det, at de kommuner, der endnu ikke udbyder EUD10, kan skabe elevgrundlag for ordningen ved at vejlede til eksempelvis et EUD10-tilbud i nabokommunen og på den måde understøtte en øget overgang til EUD blandt kommunes 10.-klasseselever.

3. Analysens hovedkonklusioner

Stat, kommuner og erhvervsskoler har forskellige roller i forhold til den unges valg af ungdomsuddannelse, og de opstillede indsatsområder og løftestænger går i mange tilfælde på tværs af flere led i styringskæden.

Der vurderes at være følgende hovedudfordringer for øget søgning og gennemførelse på EUD:

- **Ejerskab af EUD-målsætningerne** er i mange tilfælde lav fra det kommunale forvaltningsniveau og grundskoleniveau
- **Opfattelsen af EUD** blandt de unge og deres forældre vurderes i vid udstrækning at være negativ, og EUD anses af mange som en mulighed for dem, der ikke har de fornødne kompetencer til at tage en gymnasial uddannelse
- Grundskolelovgivningens **muligheder for eksponering af erhvervsuddannelse** og faglærte jobs til de unge udnyttes i mange tilfælde i relativt lav grad
- En række centrale elementer og intentioner i EUD-reformen rettet mod at skabe **mere attraktive forløb** for de unge er ikke fuldt implementeret, herunder fx et forbedret ungemiljø

På baggrund af analysen er der opstillet i alt **otte indsatsområder** til øget søgning og gennemførelse af EUD. Under indsatsområderne er der opstillet i alt **20 løftestænger**, hvor der er redegjort for hvilke konkrete initiativer, der kan bidrage til at øge målopfyldelsen for hhv. søgning og gennemførelse, *jf. nedenfor*.

Figur 2 – Identificerede indsatsområder med potentiale for at øge søgning og gennemførelse

Indsatsområder	Beskrivelse	Effekt	
		Søgning	Gennemførelse
1 Forankring af målsætninger 	• Kommunerne føler sig ikke forpligtet af EUD-målsætningerne, og større ansvarliggørelse og opfølgning vil kunne øge det kommunale fokus.	●	○
2 Information & vejledning 	• Traditionel vejledning og information forventes ikke at have et stort potentiale. Tidligere vejledning og vejledning af lærere og forældre kan have en effekt.	○	○
3 Tryghed & forudsigelighed 	• Sikkerhed vedr. praktik, boligsituation, afstemte overgangskrav og styrket undervisningsdifferentiering kan bidrage til øget tryghed og derigennem søgning og gennemførelse.	○	●
4 Attraktive EUD-forløb 	• Erhvervsuddannelsernes attraktivitet kan øges via fokus på ungemiljøer, herunder i geografisk nærhed til eleverne. Desuden kan faglig kvalitetsudvikling styrke attraktiviteten.	○	○
5 Fleksibel EUD 	• Større fleksibilitet ift. indgangen til EUD og ift. forlængelse af enkelte forløb samt skift mellem uddannelser kan styrke søgning og gennemførelse.	○	●
6 Eksponering for praksis 	• Et større fokus på praksisfaglighed i grundskolens aktiviteter vil give eleverne indsigt i de muligheder, som erhvervsuddannelserne rummer.	●	○
7 Målrettet 10. klasse 	• De forskellige 10. klasses tilbud fokus mod EUD varierer meget, og en mere målrettet brug af 10. klasse kan øge søgningen til EUD.	○	○
8 Repositionering af EUD-brand 	• Erhvervsuddannelsernes dårlige brand blandt unge, forældre og grundskolelærere har betydning for søgningen, og en repositionering forventes at kunne forbedre brandet betydeligt.	○	○

Kilde: QVARTZ/RMC-analyse

Note: Tyngden af vidensgrundlaget er vurderet for de enkelte løftestænger under de otte indsatsområder. Da tyngden på tværs af løftestænger inden for de enkelte indsatsområder kan svinge betydeligt, er der ikke vist en samlet gennemsnitlig tyngde, da dette vil fremstå misvisende.

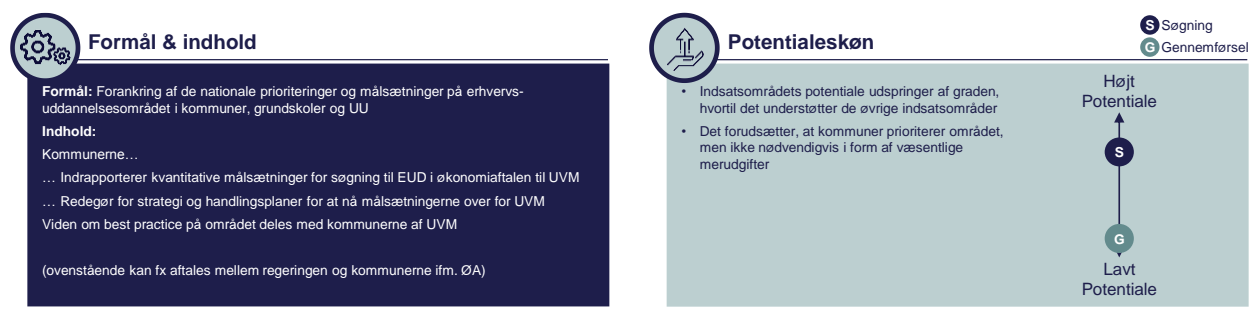
De otte indsatsområder og underliggende løftestænger gennemgås enkeltvis i det følgende, *jf. afsnit 3.1-3.8*. Vurdering af vidensgrundlag er opsummeret under de enkelte løftestænger.

3.1. Forankring af målsætninger

Der ligger i den statslige styringsmodel ikke væsentlige incitamenter for kommunerne til at øge søgning eller gennemførelse på EUD, og der følges ikke op med kommuner vedrørende målopfyldelsen. Samtidig anser kommunerne det for erhvervsskolernes ansvar at sikre gennemførelse, idet kommunens myndighedsansvar for de unge ophører, når de overgår til en ungdomsuddannelse. Kommunernes motivation på området er i mange kommuner drevet af faktorer såsom lokalt institutionslandskab, demografi og erhvervsliv og ikke den nationale målsætning.

Det vurderes, at det kommunale fokus på at bidrage til indfrielse af EUD-målsætningerne kan skærpes ved, at kommunerne fastsætter kvantitative målsætninger, strategi og underliggende handlingsplaner på området, og at der fra centralt hold systematisk følges op på dette, *jf. nedenfor*.

Figur 3 – Løftestang 1.1 Opfølgning med kommuner

Tyngde af grundlag: Dette vurderes til moderat og bygger på interviews med primært kommunerne, hvor der kvalitativt skønnes en relativt klar sammenhæng og en bagvedliggende logik. Grundlaget styrkes af den positive sammenhæng mellem tilstedeværelse af en klar strategi observeret i interviews og udvikling i søgning til EUD i casekommunerne. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

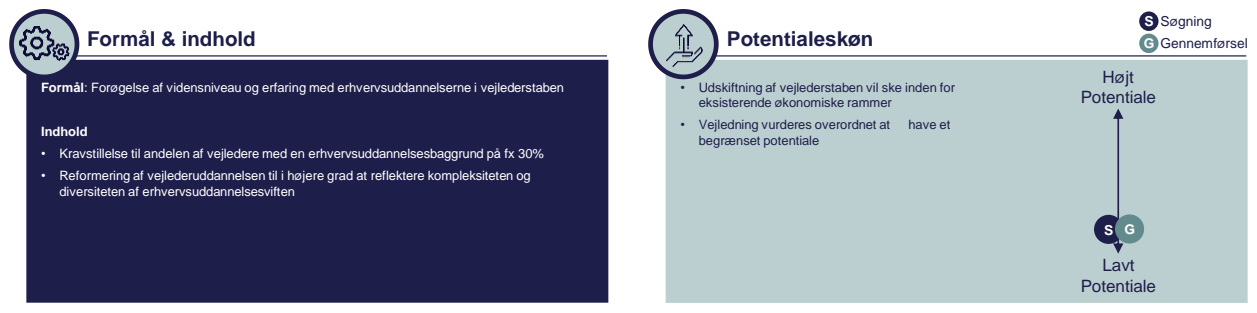
Det vurderes, at effekten af løftestangen vil være relativt høj, men det bemærkes, at effekten er indirekte, idet målsætninger og strategier i kommunerne skal være drivende for gennemførelsen af løftestænger, der har en direkte effekt på søgning til EUD – fx øget og bedre eksponering af grundskoleelever for praksis på erhvervsskolerne, øget samarbejde om og professionalisering af Uddannelse & Job mv., *jf. afsnit 3.6*.

3.2. Information & vejledning

Ungdommens Uddannelsesvejlednings (UU's) ansvar i grundskolen dækker både vejledning, information og facilitering af, at grundskoleeleverne eksponeres for praksis i fx virksomheder og på erhvervsskoler. Vejledningsaktiviteter ligger primært i udkolingen, hvor der både lægges vægt på praksiseksponering og traditionel samtalebaseret vejledning. Individuel vejledning er forbeholdt de ikke-uddannelsesparate, som udgør ~20 pct. af en årgang.

Med afsæt i gennemførte interviews vurderes det, at vejledning i sin nuværende form ikke vil kunne påvirke uddannelsesvalget væsentligt i retning af øget søgning til EUD. I interviews er der bred enighed om, at det er problematisk for søgningen, at de unge i så høj grad som det er tilfældet, eksponeres for personer med en baggrund fra det almen gymnasium frem for EUD. Det følger derfor modsætningsvis, at det vil have en potentiel positiv betydning for unges indtryk af EUD, hvis en højere andel af vejlederne har en EUD-baggrund. Effekten heraf forventes dog at være lav og tyngden af vidensgrundlaget bag løftestangen er begrænset, *jf. nedenfor*.

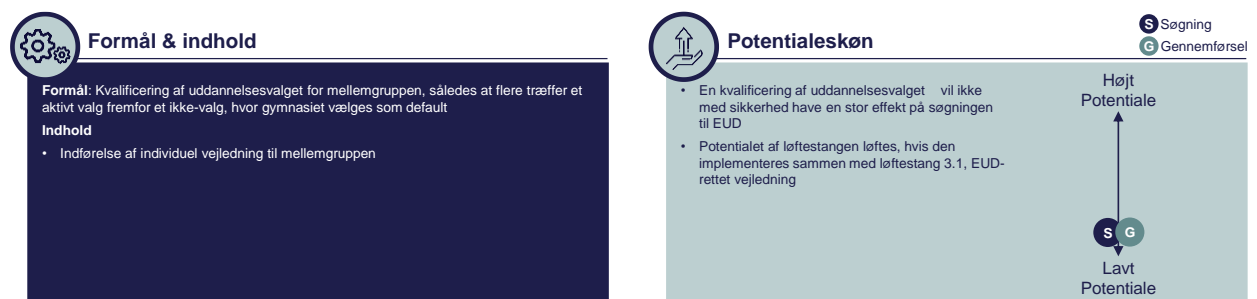
Figur 4 – Løftestang 2.1 EUD-rettet vejledning

Tyngden af grundlag: Dette vurderes som begrænset og bygger på udsagn fra interviewene med kommunerne og erhvervsskolerne samt ekspertinterviews – hvor der ikke er enighed om den potentielle effekt og en mindre klar bagvedliggende logik. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

I dag er der ingen individuel vejledning til uddannelsesparate unge. På tværs af interviews er der en klar opfattelse af, at der er en gruppe af uddannelsesparate elever, som har et relativt lavt bogligt niveau, men er for manges vedkommende i stand til at gennemføre en gymnasial uddannelse. Der er bred enighed på tværs af interviews om, at det største potentiale for at øge søgningen til EUD er ved at flytte en andel af de unge i denne gruppe – i analysen betegnet mellemgruppen. Gruppen afgrænses i analysen ikke på objektive kriterier som fx karakterer. Forskning og interviews peger på, at den gymnasiale vej repræsenterer 'ikke-valget' for elever, der har mulighed for at tage en gymnasial uddannelse. Erhvervsuddannelsesvejen bliver således først aktuel, idet der træffes et aktivt valg, hvilket vejledningen logisk set kan være med til at fremme. På baggrund af de gennemførte interviews samt ekspertinterviews vurderes den potentielle effekt imidlertid at være meget lav, *jf. nedenfor*

Figur 5 – Løftestang 2.2 Vejledning til mellemgruppen

Note: "Mellemgruppen" er i analysen ikke afgrænset af objektive kriterier

Tyngden af grundlag: Dette vurderes som begrænset og bygger primært på udsagn fra interviewene med kommunerne og erhvervsskolerne – hvor der ikke er enighed om den forventede potentielle effekt og en relativt uklar bagvedliggende logik. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

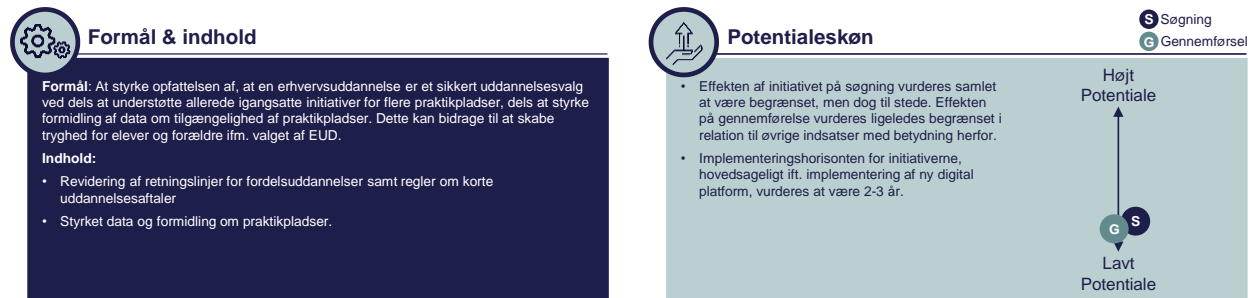
Potentialet vurderes at være relativt lavt, idet den egentlige vejledning i sin nuværende form ikke vurderes at have betragtelig effekt på søgningen til erhvervsuddannelserne.

3.3. Tryghed & forudsigelighed

Erhvervsskolesystemet kan opleves som komplekst og svært at gennemskue – ikke mindst for unge, som står over for at skulle vælge en ungdomsuddannelse. Også de unges forældre finder det udfordrende at få overblik over erhvervsuddannelsernes struktur og forskellige indgange, konkrete uddannelser og varierende forløb på forskellige skoler. Implikationerne af den høje kompleksitet er for nogen en utryghed og usikkerhed, der kan medføre, at andre ungdomsuddannelser, såsom fx de gymnasiale uddannelser, fremstår mere attraktive i kraft af deres umiddelbare enkelhed og ikke mindst understøttet af den generelle anerkendelse af disse uddannelser i den offentlige debat.

Indsatser for at skabe flere praktikpladser, herunder understøttende indsatser til de tiltag, der allerede er iværksat, samt større gennemsigtighed omkring praktikpladssituationen forventes at kunne øge de unges præferencer for at søge EUD. Løftestangen vurderes samlet set at have en relativt moderat betydning for søgning og gennemførelse, *jf. nedenfor.*

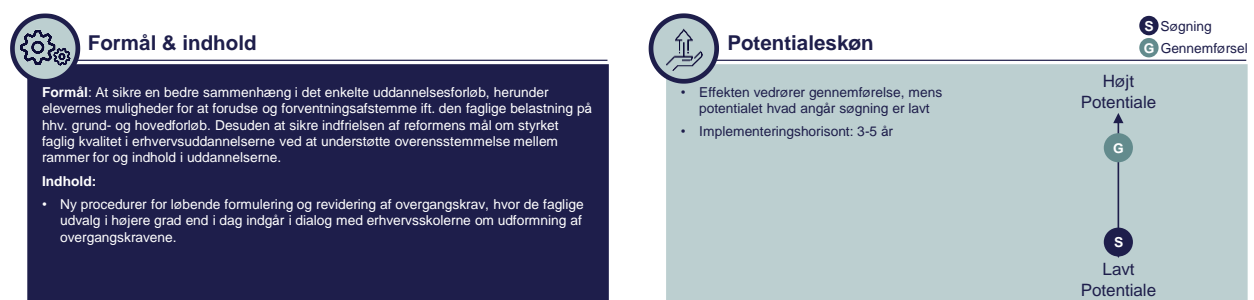
Figur 6 – Løftestang 3.1 Praktikpladsskabende initiativer

Tyngde af grundlag: Dette vurderes som højt baseret på interviews med erhvervsskoler. Undersøgelser fra EVA samt ekspertinterviews understøtter endvidere observationerne fra analysen. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

Det er en bred opfattelse blandt erhvervsskolerne af, at overgangskravene på GF2 ikke modsvarer den elevernes forudsætninger for at nå de fastsatte niveauer. Forudsætningerne handler dels om uddannelsesforløbets varighed og struktur, dels om elevmålgruppens faglige forudsætninger. Mange elever er således nødsaget til at bruge deres mulighed for omvalg af grundforløb (to gange) til at gennemføre ét GF2, hvorved de er afskåret fra at tage et andet GF2 på et senere tidspunkt. Det vurderes, at de faglige krav til overgang fra GF2 til hovedforløb – uden at dette nødvendigvis skal afstedkomme lavere krav – med fordel kan justeres og kalibreres på tværs af forskellige uddannelser samt at der skabes større forudsigelighed omkring forventningerne til eleverne. Det vurderes, at dette vil øge gennemførelsen og også mindske den gennemsnitlige gennemførelsetid for GF2, *jf. nedenfor.*

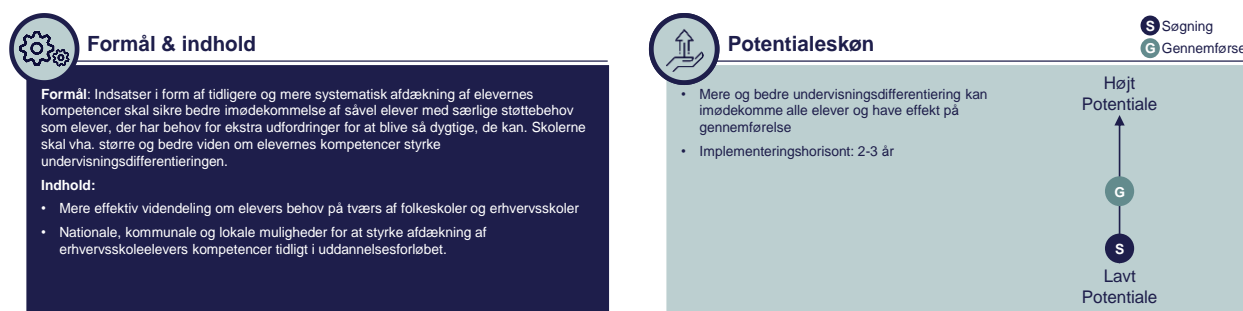
Figur 7 – Løftestang 3.2 Justering af overgangskrav fra GF2 til Hovedforløb

Tyngde af grundlag: Dette vurderes at være moderat baseret på fokusgruppeinterviews med de forskellige interviewpersoner på erhvervsskolerne. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

Erhvervsuddannelserne rummer en mangfoldig elevgruppe, hvorfor undervisningsdifferentiering er et kerneelement i arbejdet med at gøre alle elever så dygtige, som de kan blive. Undervisere på erhvervsskolerne oplever det imidlertid udfordrende at undervisningsdifferentiere i tilstrækkeligt omfang, fordi de mangler viden om elevernes forudsætninger, når eleverne starter i uddannelse. I det omfang skolerne viden om elevernes kompetencer og udfordringer styrkes, vil det antageligt blive nemmere og mere tilgængeligt for skolerne at tilvejebringe metoder til undervisningsdifferentiering, herunder fx digitale forløb og fjernundervisning. Det vurderes, at en bedre vil kunne øge gennemførelsen yderligere, samt at en styrket viden om elevernes forudsætninger desuden kan understøtte erhvervsskolerne muligheder for at indhente særlig støtte til elever, som har behov for dette (SPS), *jf. nedenfor.*

Figur 8 – Løftestang 3.3 Bedre undervisningsdifferentiering

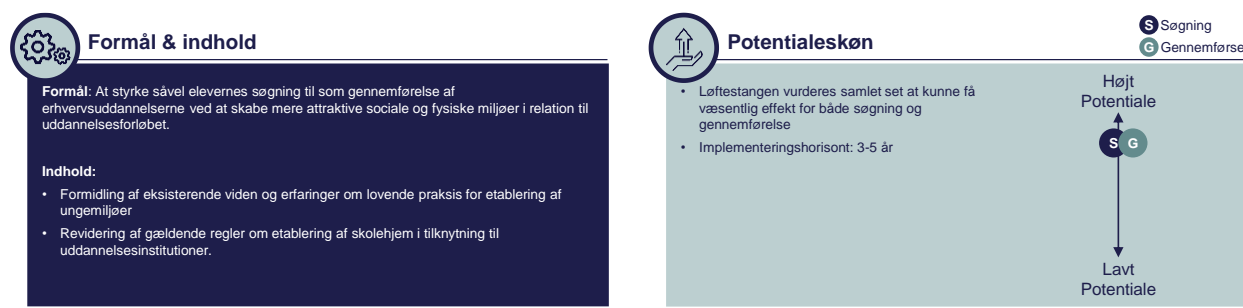
Tyngde af grundlag: Dette vurderes relativt lavt baseret på, at en mindre andel af de interviewede repræsentanter fra erhvervsskolerne eksplicit efterspørger bedre viden om elevkompetencer i direkte relation til undervisningsdifferentiering. Vidensgrundlaget styrkes derimod af positive erfaringer samt forskning om betydningen af undervisningsdifferentiering (Rambøll 2018). Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

3.4. Attraktive EUD-forløb

Der er på tværs af interviews i alle delanalyser bred enighed om, at EUD gennem en mangeårig periode er blevet italesat som 'det næstbedste' efter de gymnasiale uddannelser. Markedsføring kan bane en vigtig del af vejen for repositioneringen, men en række konkrete tiltag på uddannelserne kan ligeledes øge attraktiviteten.

Et attraktivt ungemiljø vurderes at have stor betydning for unges uddannelsesvalg, og en styrkelse af ungemiljøet på EUD forventes at have en væsentlig betydning for både søgning og gennemførelse, *jf. nedenfor*.

Figur 9 – Løftestang 4.1 Bedre ungemiljø

Tyngde af grundlag: Tyngden af grundlaget for løftestangen vedrørende bedre ungemiljø vurderes relativt højt og bygger på interviews med erhvervsskolerne, grundskoler, kommuner samt repræsentanter fra 10.-klassesområdet. Samtlige interviewpersoner på erhvervsskolerne er blevet spurgt om betydningen af ungemiljøer for rekruttering og fastholdelse af elever, og der er bred enighed om hovedkonklusionerne. En litteraturkortlægning (Rambøll 2018) understøtter konklusionerne: attraktive ungemiljøer er dels et vigtigt element i branding af erhvervsuddannelserne, dels en vigtig forudsætning for, at unge elever, som påbegynder en erhvervsuddannelse, fastholdes og gennemfører især deres grundforløb. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

En relativt lille gruppe af enlige forsørgere på EUD får dobbelt SU, men falder i indkomst, når de overgår til skolepraktikydelse, hvilket vurderes meget drivende for frafald i denne målgruppe. En ensretning af indkomst over hele EUD-perioden forventes at øge gennemførelsen væsentligt – dog for en forventet meget lille målgruppe, *jf. nedenfor*.

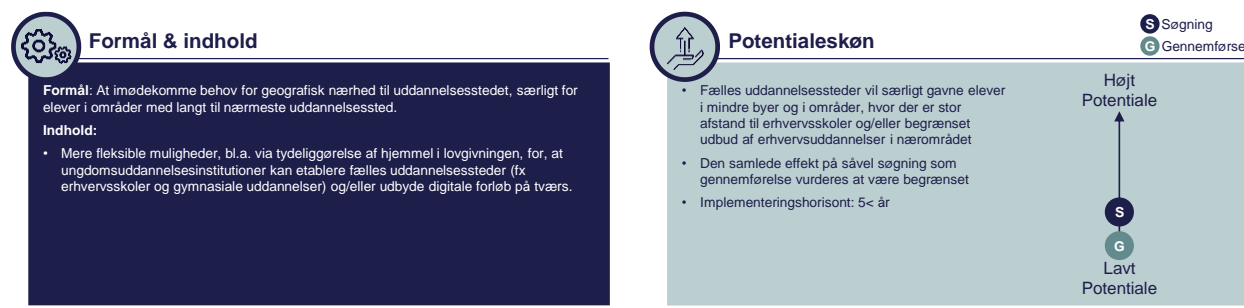
Figur 10 – Løftestang 4.2 Økonomisk støtte til enlige forsørgere

Tyngde af grundlag: Dette vurderes til højt byggende på interviews med erhvervsskoler samt kommunerne og suppleret af validering af problemstillingen vedr. skolepraktikydelse hos eksperter samt på baggrund af afsøgning i lovgivningen. Der er enighed blandt repræsentanter fra erhvervsskolerne samt enkelte kommuner om, at de gældende regler for skolepraktikydelse til enlige forsørgere afspejler et "hul" i lovgivningen. I nogle kommuner har man fra kommunens side valgt at supplere målgruppens månedlige indkomst med et tilskud svarende til tilskuddet til enlige forsørgere på grundforløbene. Vurderingen er, at langt størstedelen af eleverne ville være faldet fra i overgangen mellem grundforløb og hovedforløb, hvis de ikke havde modtaget tilskuddet. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

Analysen viser, at geografisk afstand har stor betydning for både søgning og gennemførelse, og samtidig har mange unge væsentligt længere til en erhvervsskole end til et gymnasium. Øget brug af fælles uddannelsessteder vil derfor forventeligt kunne øge både søgning og gennemførelse på EUD, *jf. nedenfor*.

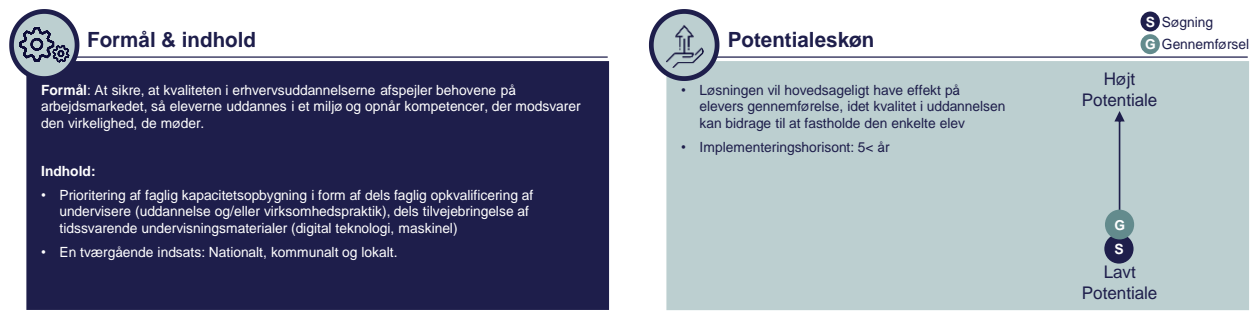
Figur 11 – Løftestang 4.3 Fælles uddannelsessteder

Tyngde af grundlag: Dette vurderes at være moderat og bygges på interviews med erhvervsskolerne. Dertil bygger det på en undersøgelse fra Danske Regioner (2015) vedrørende betydningen af transporttid for unges søgning og gennemførelse af uddannelse, som viser en klar sammenhæng mellem transporttid til uddannelsen og unges søgning til samt gennemførelse af deres ungdomsuddannelse. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

Især erhvervsskolerne fremhæver, at der er behov for et styrket fokus på faglig opkvalificering af underviserne for at sikre, at erhvervsskolernes forudsætninger for at uddanne fremtidens arbejdskraft modsvarer samfundets udvikling, herunder især hvad angår digitalisering og teknologi. Erhvervsskolernes attraktivitet beror således på, at indholdet i uddannelserne er perspektivrigt og afspejler den virkelighed, eleverne møder under og efter uddannelsen. Dette peger på, at erhvervsskolernes tiltrækningssevne (og dermed søgning og gennemførelse) kan øges ved at forbedre undervisernes faglige niveau samt tilgængelighed og brug af teknologi i undervisningen. Det være sig dels moderne maskinel og konkrete faglige redskaber, der afspejler den virkelighed eleverne møder i erhvervslivet, dels digitale undervisningsformer, herunder en udvidelse af muligheder for fjernundervisning, *jf. nedenfor*.

Figur 12 – Løftestang 4.4 Opprioritering af faglighed i kvalitetsindsatsen

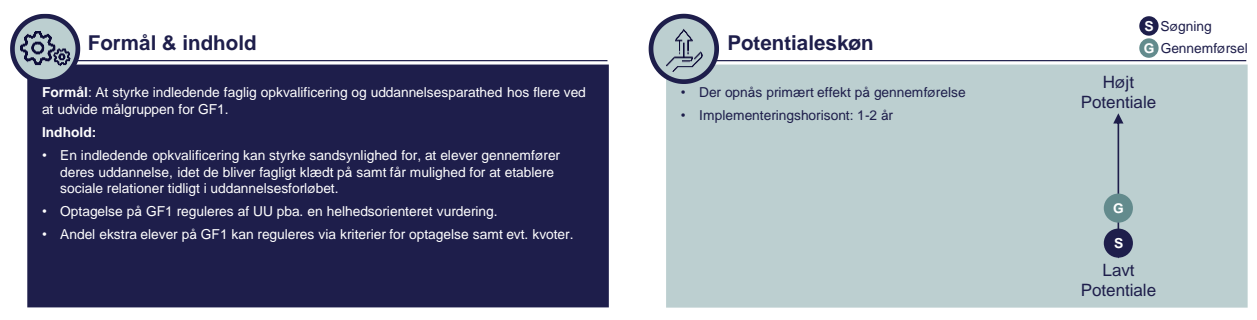
Tyngde af grundlag: Dette vurderes at være moderat og bygges dels på interviews med erhvervsskolerne, dels på eksisterende forskningsbaseret viden. Forskningen peger på, at god praksisbaseret undervisning skal være moderne og forholde sig aktivt til den virkelighed, der findes i erhvervene, som den pågældende uddannelse retter sig mod. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

3.5. Fleksibel EUD

Udvidelse af mulighederne for, hvordan man som erhvervsskoleelev *dels* kan påbegynde, *dels* kan gennemføre sin erhvervsuddannelse forventes at have betydning for både søge- og gennemførelsestallene. Øget fleksibilitet har tæt berøring til indsatsen for øget differentiering og imødekomme af elevernes forskellige forudsætninger og behov, samt til målet om øget attraktivitet i erhvervsuddannelserne, idet en større imødekomme af den enkelte elevs ønsker og behov kan øge identifikationen og derigennem motivationen for at tage en erhvervsuddannelse.

Følgforskningen om erhvervsuddannelsesreformen 2015 samt nærværende analyse viser, at erhvervsskolerne indtil videre har positive erfaringer med GF1 i form af faglig opkvalificering samt etablering af socialt tilhørsforhold. Forløbet er dog forbeholdt unge, der søger ind på en erhvervsuddannelse fra grundskolen. En udvidelse af målgruppen, som kan tage GF1, forventes at øge gennemførelse og i nogen grad søgning. I relation til initiativet er det væsentligt at etablere en adgangsvurderingsprocedure, eksempelvis i regi af den kommunale uddannelsesvejledning, der kan sikre, at kun de elever, som har et fagligt begrundet behov for GF1, kan optages på forløbet, *jf. nedenfor*.

Figur 13 – Løftestang 5.1 Adgang til GF1 for flere

Tyngde af grundlag: Dette vurderes at være relativt højt og bygger interviews med erhvervsskoler. Dertil bygger vidensgrundlaget på viden fra forskning om betydningen af faglig opkvalificering for søgning og fastholdelse. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

Det vurderes, at GF2 for mange elever er vanskeligt at gennemføre. Problematikken opstår i kraft af forløbets længde på kun 20 uger kombineret med høje overgangskrav mellem GF2 og hovedforløbet. Dette resulterer ifølge skolerne i, at mange elever enten afbryder deres uddannelse i slutningen af GF2 eller bruger mere end ét klip på at gennemføre GF2. To GF2-forløb er ifølge skolerne en ringe løsning på problemet, fordi de færreste elever har behov for *hele* forløbet. Det vil således være mere fleksibelt og effektivt at tilbyde den enkelte supplerende undervisning under eller i

umiddelbar forlængelse af GF2 i det omfang vedkommende har konkret behov for. Det vurderes, at mere fleksible muligheder for gennemførelse af GF2 både vil øge gennemførelsesandelen og -hastigheden, *jf. nedenfor*.

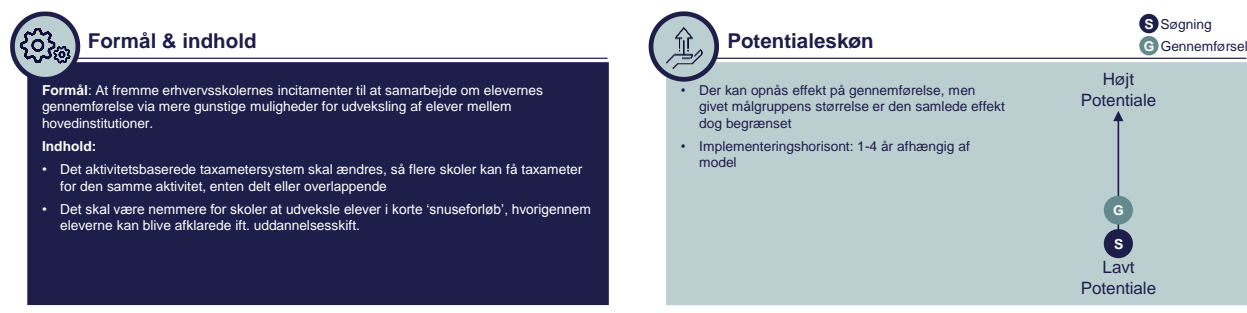
Figur 14 – Løftestang 5.2 Mere fleksible muligheder for at forlænge GF2

Tyngde af grundlag: Dette vurderes at være relativt højt og bygger interviews med erhvervsskolerne, hvor der er bred enighed om de hovedobservationer, som understøtter løftestangen. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

Erhvervsskolernes finansieringsmodel understøtter ikke samarbejde om elevers mobilitet på tværs af hovedinstitutioner. Modellen understøtter snarere incitamenter til at fastholde elever via taxameterordningen. Dette kan have uhenigtsmæssige implikationer for elever, som er frafaldstruede, fordi de har valgt en forkert uddannelse og ikke kan skifte til en anden og bedre uddannelse for dem inden for samme skole. Således mangler erhvervsskolerne incitamenter til en tættere og mere tværgående indsats for at understøtte elevers gennemførelse ved at sikre, at eleverne tilbydes det rette uddannelsesforløb for dem – uanset hvilken skole, der udbyder uddannelsen. En justering af taxameterstrukturen, så den i højere grad understøtter frafald med omvalg til anden EUD frem for blot frafald, forventes at medføre, at flere vil gennemføre en EUD, *jf. nedenfor*.

Figur 15 – Løftestang 5.3 Deling af aktivitetsbaseret taxameter

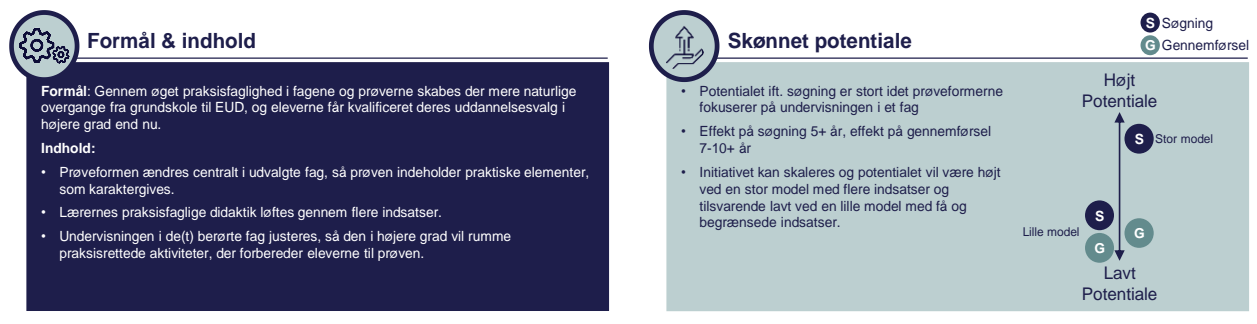
Tyngde af grundlag: Dette vurderes at være begrænset og bygger på interviews med erhvervsskolerne, herunder især målgruppen af vejledere på skolerne. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

3.6. Eksponering for praksis

Forskning og undersøgelser viser (jf. EUD-kortlægning, Rambøll 2018), at når elever løbende udsættes for praksiseksponering i undervisningen i grundskolen og i de uddannelsesafklarende aktiviteter, orienterer de sig bredere i deres uddannelsesvalg. Imidlertid vurderes det på baggrund af de gennemførte grundskolebesøg i indeværende analyse, at praksiseksponering, den almindelige undervisning og uddannelsesafklaring på de fleste skoler ikke går hånd i hånd, og at de eksisterende rammer, der kan understøtte praksiseksponeringen og den løbende uddannelsesafklaring i fagene ikke bruges fuldt ud.

Fagenes mål og prøverne opleves af lærere og ledere som begrænsende for elevernes praksiseksponering. Fagenes mål fortolkes på en måde, der gør praksiseksponering til et sideløbende element i undervisningen, som tager tid fra den almene fagundervisning. Lærerne oplever, at de mangler didaktiske kompetencer og undervisningsmaterialer, der kan bringe en højere grad af praksisfaglighed ind i undervisningen. Større vægt på praksisfaglige elementer i fagene og grundskolens prøver samt et løft af lærernes praksisfaglige didaktik forventes at kunne have en relativt stor effekt på søgning, *jf. nedenfor*.

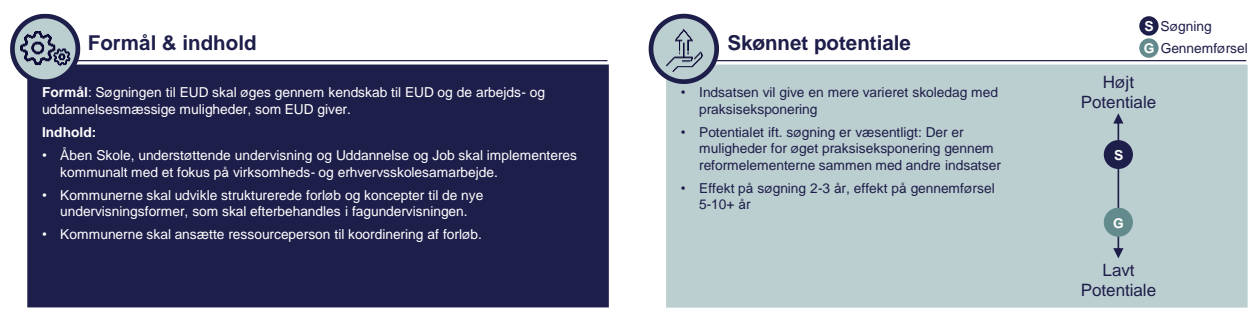
Figur 16 – Løftestang 6.1 Praksisdidaktik i undervisning og prøverformer

Tyngde af grundlag: Dette vurderes at være relativt højt og bygger på interviews med lærere, udskolingsledere og elever samt eksisterende undersøgelser og ekspertinterviews, hvor der skønnes at være overensstemmelse mellem de udfordringer, som lærere og ledere peger på i denne undersøgelse og tidligere undersøgelser og forskning. Grundlaget styrkes endvidere af de positive resultater i form af øget søgning til EUD, som ses på enkelte skoler, der har arbejdet målrettet med praksisfaglighed og vejledning fx i valgfagene. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

Elevernes møde med erhvervsuddannelserne er med til at afgøre uddannelsesvalget. Imidlertid er kvaliteten af introduktionskurser varierende mens brobygning ofte er frakoblet undervisningen og opleves som stigmatiserende af eleverne. Det vurderes, at bedre introduktionskurser, der tænkes i sammenhæng med åben skole, Uddannelse og Job, understøttende undervisning og praktik i langt højere grad kan sikre, at elever systematisk præsenteres for undervisning, uddannelsesmuligheder og beskæftigelse i det erhvervsfaglige område. Dette vil kunne åbne elevernes øje mere for erhvervsuddannelserne, *jf. nedenfor*.

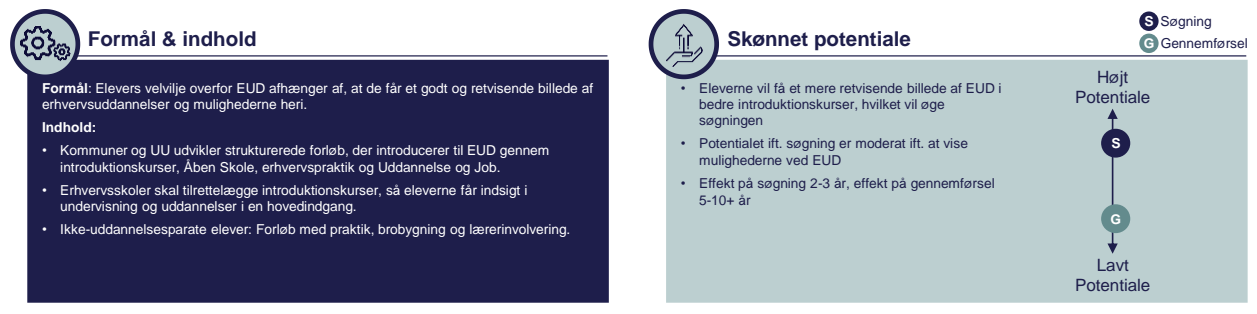
Figur 17 – Løftestang 6.2 Erhvervsliv og EUD skal ind i skolen

Tyngde af grundlag: Dette vurderes at være relativt højt, og bygger på udsagn fra lærere og udskolingsledere, survey blandt udskolingsledere og interviews blandt kommuner og UU-vejledere samt eksisterende undersøgelser og ekspertinterviews. Der skønnes at være en klar overensstemmelse mellem de udfordringer og muligheder i forhold til brugen af folkeskolereformens muligheder, der er identificeret i nærværende analyse i forhold til eksisterende undersøgelser og forskning. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

Ligesom at det kan have en positiv effekt, at erhvervsliv og EUD kommer mere ind på skolen, kan brug af strukturerede samarbejder og koncepter sikre, at grundskoleeleverne i højere grad end nu kommer ud i erhvervslivet og på EUD – fx forventes velstrukturerede introduktionskurser at kunne have en positiv effekt på søgningen, *jf. nedenfor*.

Figur 18 – Løftestang 6.3 Grundskolen skal ud i samfundet

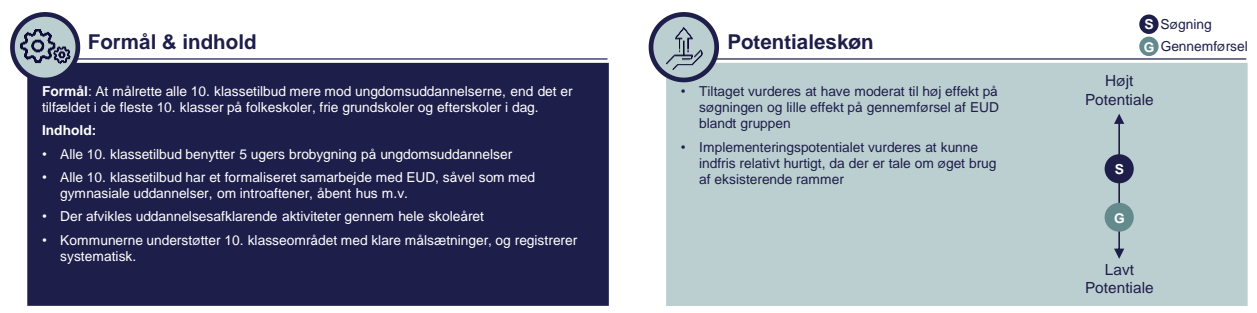
Tyngde af grundlag: Dette vurderes til moderat/høj og bygger på udsagn fra lærere, elever og ledere, survey blandt udkolingsledere og interviews blandt kommuner og UU-vejledere samt eksisterende undersøgelser og ekspertinterviews. Der skønnes at være en klar logisk sammenhæng mellem en mere sammenhængende og systematisk tilrettelæggelse af uddannelsesafklarende aktiviteter og elevernes mulighed for at træffe et reflekteret uddannelsesvalg, hvilket understøttes af forskning og tidligere undersøgelser. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

3.7. Måltrettet 10. klasse

Kommunernes udbud af 10. klasse er meget varieret, både for så vidt angår indhold, organisering og antal elever, der efterfølgende søger EUD. Den gennemførte registeranalyse viser, at elever, der går på EUD10 eller 20/20, har en stigende tilbøjelighed til at påbegynde en erhvervsuddannelse efter 10. klasse, sammenlignet med elever, der tager en almen 10. klasse, uanset om den er placeret på en folkeskole eller en erhvervsskole. Dette bakkes op af kvalitative interview med forskellige 10.-klassestilbud samt forældre til elever i 10. klasse. Både ledere og lærere fra EUD10, 20/20 samt andre 10.-klassestilbud fortæller, at det er øget og målrettet brug af brobygning og andre uddannelsesafklarende aktiviteter, der gør forskellen.

Det vurderes derfor, at en erhvervsretning af 10. klasse inklusive efterskolernes 10.-klassestilbud kan være hensigtsmæssig, hvis der ønskes en øget overgang fra 10. klasse til EUD. Samtidig vurderes det, at de kommuner, der endnu ikke udbyder EUD10, kan skabe elevgrundlag for ordningen ved at vejlede til eksempelvis et EUD10-tilbud i nabo-kommunen, og på den måde understøtte en øget overgang til EUD blandt kommunes 10.-klasseselever, *jf. nedenfor*.

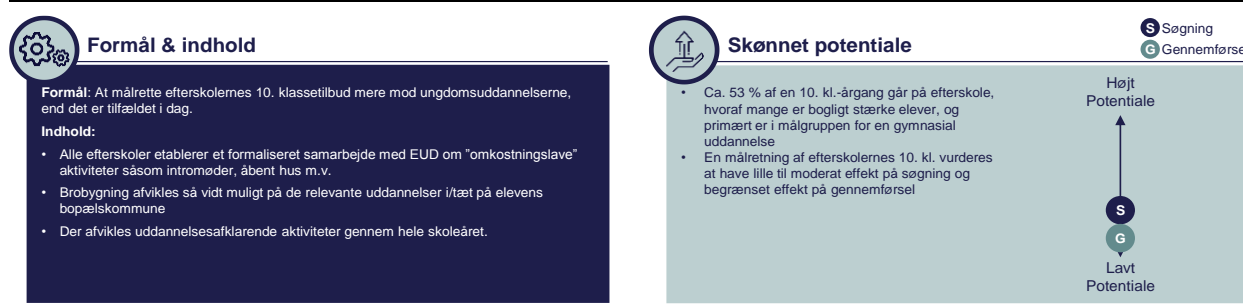
Figur 19 – Løftestang 7.1 Måltretning af 10. klasse mod Ungdomsuddannelserne

Tyngde af grundlag: Dette vurderes til højt og bygges på registeranalyse om søgning og overgangsfrekvens fra 10. klasse til ungdomsuddannelserne, udsagn fra interviews med ledere og lærere fra forskellige 10. klassetilbud og forældre til elever i 10. klasse, samt survey blandt skolechefer. Fund i registeranalysen, som viser at EUD10 og 20/20 skaber størst overgang til EUD understøttes af de vurderinger vedrørende virkningen af praksisrettede elementer, som lærere og ledere fra både EUD10 og 20/20, men også kommunale ungdomsskoler og 10. klassecentre fortæller, de oplever gode erfaringer med at benytte. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

En væsentlig del af den samlede 10.-klassesaktivitet foregår på efterskoler. En øget målretning af 10. klasse på efterskoler mod EUD forventes derfor også at kunne have en vis effekt på søgningen, *jf. nedenfor*.

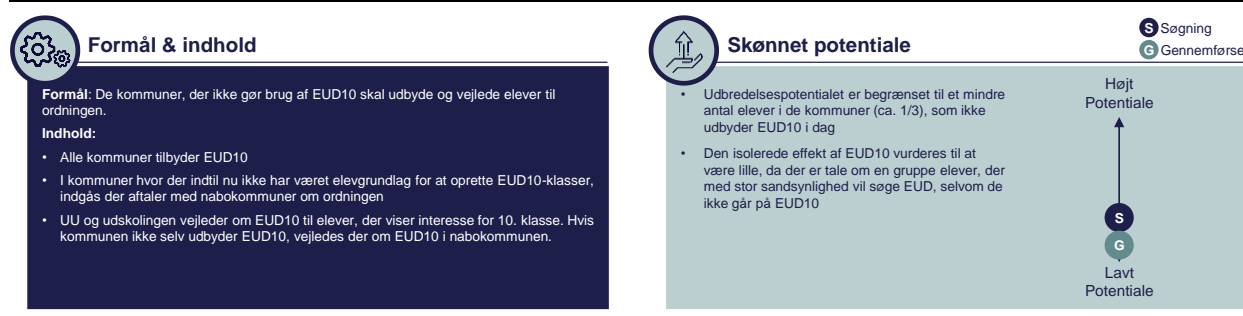
Figur 20 – Løftestang 7.2 Målretning af 10. klasse på efterskole

Tyngde af grundlag: Dette vurderes til højt og bygges på registeranalyse om søgning og overgangsfrekvens fra 10. klasse til ungdomsuddannelserne, og udsagn fra interviews med ledere, lærere og forældre til elever fra forskellige 10. klasses tilbud inkl. efterskoler, som fortæller, at praksisrettede aktiviteter og samarbejde med erhvervsuddannelserne generelt sker i et begrænset omfang på de interviewede efterskoler. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

Endelig forventes det, at anvendelse af EUD10 i alle kommuner vil have en positiv effekt på overgangen fra 10. klasse til EUD, *jf. nedenfor*.

Figur 21 – Løftestang 7.3 EUD10 tages i brug i alle kommuner

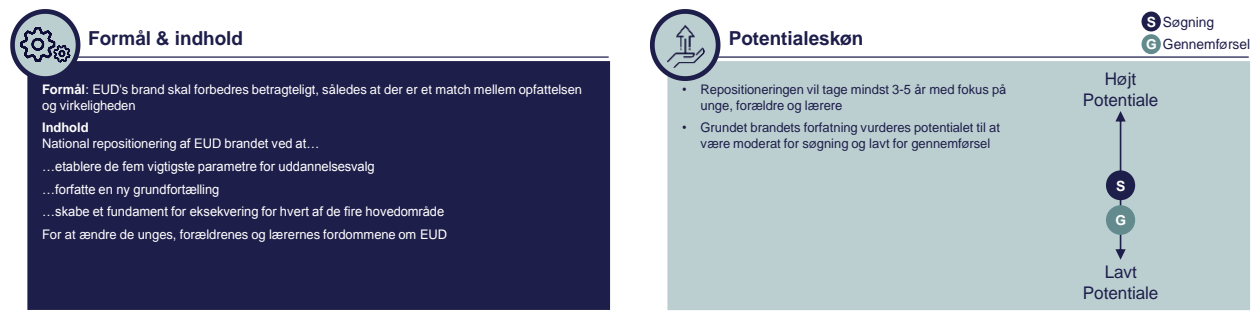
Tyngde af grundlag: Dette vurderes til højt og bygges på registeranalyse om søgning og overgangsfrekvens fra 10. klasse til ungdomsuddannelserne, landsdækkende survey blandt skolechefer, samt kvalitative interviews med forskellige 10. klasses tilbud inklusiv EUD10 og 20/20. Surveyen blandt skolechefer afdækker, at ikke alle kommuner har elever i EUD10-klasser, selvom det er lovpligtigt at udbyde ordningen. Samtidig viser registeranalysen, at EUD10 skaber en større sandsynlighed for at vælge EUD end andre 10. klassetyper, hvilket underbygges af kvalitative interviews med forskellige typer af 10. klasser. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

3.8. Repositionering af EUD brand

På baggrund af interviews på tværs af kommuner, erhvervsskoler, grundskoler, forældre, elever og øvrige aktører vurderes det, at EUD's brand – relativt til gymnasiale uddannelser – er uhensigtsmæssigt dårligt blandt de unge, forældre og grundskolelærere på trods af, at erhvervsuddannelsesreformen i høj grad fokuserer på at gøre EUD til et mere attraktivt uddannelsesvalg – fx gennem bedre ungdomsmiljøer.

En struktureret, bred og konsistent repositionering af EUD's brand vurderes at kunne styrke perceptionen af erhvervsuddannelserne blandt grundskoleelever samt de personer, der har indflydelse på grundskoleelevernes valg – fx lærere, familie og venner, *jf. nedenfor*.

Figur 22 – Løftestang 8.1 Repositionering af EUD brand

Tyngde af grundlag: Dette vurderes til begrænset/moderat og tager afsæt i vurdering af nuværende branding baseret på interviews med de forskellige grupper og en vurdering af nuværende brandingindsats. Løsningen for optimal branding tager afsæt i erfaring fra kommerciel branding og ikke branding af uddannelsesvalg eller fra best-practice fra caseinterviews. Grundlaget for løftestangen er udfoldet i den fulde afrapportering af analysen.

Potentialet er vurderet ud fra brandets nuværende styrke, brandets skønnede effekt på valget for de unge samt en forventning om, at forbedringer af brandingindsatsen vil have en væsentlig effekt baseret på det observerede gab mellem den nuværende brandingindsats og best practice erfaring fra kommerciel branding. Det bemærkes, at denne vurdering er behæftet med væsentlig usikkerhed, da effekten af uddannelsesvalg ikke umiddelbart kan sammenlignes med forbrugsvalg, hvor der er bedre viden om effekten af best practice branding på fx salg.

4. Metode og analytisk tilgang

Områdets karakter – hvor de unge har frit valg og adfærd i høj grad bestemmes af præferencer formet over lang tid og af en meget lang række stimuli – betyder samtidig, at der i meget lav grad forelægger egentlige effektvurderinger af konkrete tiltag. Potentialevurderingerne i indeværende analyse er skønsmæssigt fastsat med afsæt i de analytiske kilder, der er anvendt for de forskellige områder. For en betydelig del af analysen drejer dette sig udelukkende om kvalitative datakilder, herunder særligt interviews, *jf. nedenfor*.

For at sikre et solidt datagrundlag for analysen er der anvendt en række forskellige metoder på tværs af de fire delanalyser, hvor der er sikret input fra en bred vifte af respondenter og datakilder, *jf. nedenfor*.

Figur 23 Metoder anvendt i analysen

 <p>Interviews Interviews med 300+ personer på tværs af de fire delanalyser – fra forvaltningsdirektører til lærere og elever</p>	<p>Desk research Afdækning af forskning, projektbeskrivelser mv. herunder inddragelse af konklusioner fra kortlægningen af eksisterende viden om søgning og gennemførelse på EUD</p>
 <p>Registeranalyse Der tages udgangspunkt i tre datakilder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Data fra Danmarks Statistik • Data fra STIL • Indsamlede data hos kommuner 	<p>Surveys Der er gennemført to surveys blandt</p> <ul style="list-style-type: none"> • 500 pædagogiske udskolingsledere (<i>svarprocent ~ 60%</i>) • 98 skolechefer i forvaltningen (<i>svarprocent ~ 85%</i>) <p>Deltagende respondenter fordeler sig repræsentativt mellem kommuner</p>
 <p>Forældreinterviews Telefoninterviews med 22 forældre til elever i 7.-10. klasse og på erhvervsskoler</p>	<p>Minisurvey Opfølgende telefonisk survey til en stikprøve på ~73 % af alle UU-ledere</p>

Der er i analysedesignet lagt meget stor vægt på kvalitative kilder i form af interviews med en lang række respondenter. Der er i projektet således gennemført interviews med i alt 297 personer på tværs af 10 udvalgte casekommuner samt udvalgte eksperter og centrale aktører i tillæg hertil. De interviewede personer er relevante aktører på erhvervsskoler, i de kommunale forvaltninger, Ungdommens Uddannelsesvejledning, i udskolingen i den kommunale grundskole samt i 10.-klassestilbud, *jf. nedenfor*.

Figur 24 Interviewpersoner i de fire delanalyser

<p>1 Erhvervsskoler</p> <p>Direktører for erhvervsskoler Uddannelseschefer og uddannelsesledere Undervisere Vejledere (praktikvejledere, fastholdelsesvejledere, uddannelsesvejledere) Rekrutterings-, kommunikations-, marketingsmedarbejdere Forældre til elever i gang med en erhvervsuddannelse Repræsentanter fra DJ, DA, DEG</p>	<p>2 Kommuner</p> <p>UU: Skole-ungeforvaltninger: Beskæftigelsesforvaltning: Økonomiforvaltning: Jobcentre: Øvrige:</p> <p>Ledere og vejledere Direktører og skolechefer Forvaltnings- og centerchefer Forvaltnings- og centerchefer Jobcenterchefer Erhvervsplaymakere*, EUD-chefer og -direktør</p>
<p>3 Udskolingen (7.-9. klasse)</p> <p>Udskolingsledere UU vejledere (2 skoler) Lærere i udskolingen Elever i udskolingen Forældre til udskolingselever</p>	<p>4 10. klassestilbud</p> <p>Folkeskoler alm. 10.-kl.: Kommunalt center med alm. 10.kl og EUD10: EUD10 og 20/20-ordning på erhvervsskole: Ungdomsskoler med alm. 10. kl.: Frie grundskoler med 10. klasse: Efterskoler:</p> <p>Ledere, lærere, forældre Ledere, lærere Ledere, lærere, forældre Ledere, lærere, vejleder Ledere, lærere, forældre Ledere, lærere, vejleder, forældre</p>

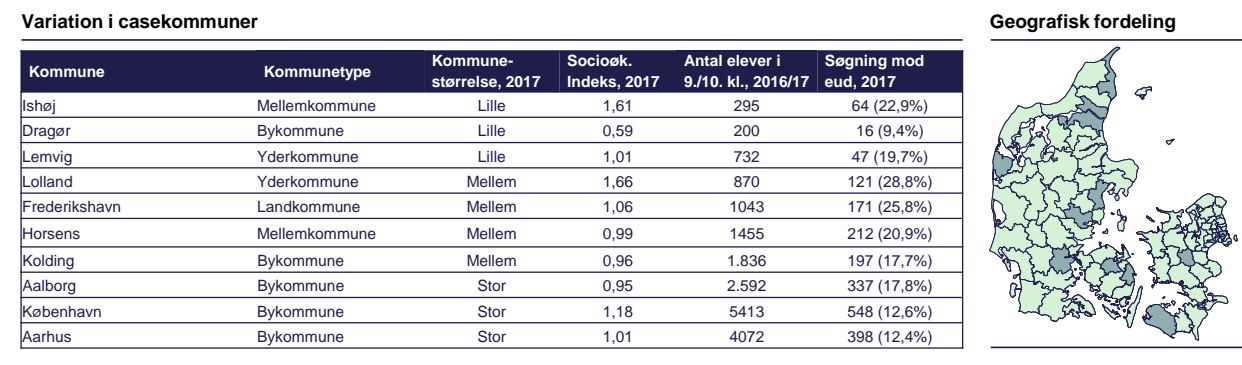
Note: Se fuld afrapportering og appendix for detaljering af interviewpersoner

Hovedfokus i interviews har været afdækning af praksis gennem en forståelse af i) aktørernes målsætninger, ii) hvilket gab der er mellem målsætninger og nuværende målopfyldelse samt forventet fremtidig målindfrielse, iii) indsatser til at lukke dette gab samt iv) muligheder og barrierer for at få succes med disse indsatser. Det bemærkes,

at der af hensyn til anonymitet ikke vedlægges referater fra interviews, men indholdet heraf er kendt for opdragsgiver.

For at sikre, at de identificerede indsatsområder og løftestænger er relevante på tværs af kommuner er de 10 casekommuner blev udvalgt således, at der er sikret variation i type, størrelse, socioøkonomisk reference og søgning mod EUD, *jf. nedenfor*.

Figur 25 Udvalgte casekommuner

En uddybet gennemgang af de anvendte metoder kan findes i den fulde afrapportering

